

CETVEL
(Madde 3)

**HER ÇEŞİT IRK AYRIMCILIĞININ KALDIRILMASINA İLİŞKİN
ULUSLARARASI SÖZLEŞME**

21 Aralık 1965

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler; Birleşmiş Milletler Antlaşmasının, tüm insanların niteliğindeki onur ve eşitlik ilkelerine dayalı olduğunu, tüm üye Devletlerin Birleşmiş Milletlerin amaçlarından biri olan ırk, cinsiyet, dil ve din ayrımı yapılmaksızın herkes için insan hakları ve temel özgürlüklerin evrensel saygı görecerak gözetilmesini geliştirmeyi ve özendirme yi gerçekleştirmek üzere örgütle işbirliği içinde topluca ve ayrı ayrı eylemde bulunma yükümlülüğü üstlendiklerini gözönüne alarak,

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin, tüm insanların özgür ve onur ve haklar bakımından eşit doğduğunu ve herkesin başta ırk, renk ve ulusal köken olmak üzere herhangi bir ayırım yapılmaksızın bu Bildirgede öne sürülen tüm hak ve özgürlüklere yetkili olduğunu ilan etmiş bulunduğunu gözönünde bulundurarak,

Tüm insanların yasa önünde eşit olduğunu ve herhangi bir ayrımcılığa ve ayırım kısırtıcılığına karşı yasalarca eşit olarak korunma hakkı bulunduğunu gözönüne alarak,

Birleşmiş Milletlerin, ne türden ve nerede olursa olsun, sömürgecilik ve bununla ilgili tüm ayrımcılık uygulamalarını kınadığını ve 14 Aralık 1960 tarihli Sömürge Ükelere Bağımsızlık Tanıma Bildirgesinin bu uygulamalara ivedi ve koşulsuz bir son vermenin gereğini yineleyip açıkça ilan ettiğini gözönünde bulundurarak,

20 kasım 1963 tarihli Her Türü Irk Ayrımcılığının Kaldırılması Birleşmiş Milletler Bildirgesinin tüm dünyada her biçim ve görünüşüyle ırk ayrımcılığının ivedi kaldırılmasını ve insan kişiliğinin onurunu tanıyıp ona saygı gösterilmesini sağlama gereğini açıkça vurguladığını gözönüne alarak,

İrk ayrımlarına dayalı üstünlük öğretilerinin bilimsel bakımdan yanlış, ahlakça kınanması gereken, toplumsal bakımdan haksız ve tehlikeli olduğuna ve herhangi bir kuram ve uygulamada ırk ayrımcılığını haklı gösterecek hiçbir dayanak bulunmadığına inanarak,

İnsanlar arasında ırk, renk ve etnik köken gerekçeleriyle ayırım gözetmenin Uluslararası dostça ve barışçı ilişkiler kurmaya engel olduğunu ve halklar arasında barış ve güvenliği ve bir ve aynı Devlette yanyana yaşayan kişilerin uyumunu bozacak bir nitelik taşıdığını yeniden belirterek,

İrk engellerinin insan toplumu ideallerine ters düştüğüne inanmış olarak,

Dünyanın kimi bölgelerinde hala göze çarpan ırk ayrımcılığı uygulamalarıyla kurumlaşmış ırk ayrımcılığı (apartheid), ayırıcılık ve ayrımcılık gibi ırk üstünlüğü ve düşmanlığına dayalı hükümet politikalarından kaygı duyarak,

Her biçim ve görünüşüyle ırk ayrımcılığının hızla kaldırılması için tüm gerekli önlemleri benimsemeye ve ırklar arasında anlayışı geliştirmek ve her türlü ırk ayrımcılık ve ırk ayrımcılığından arınmış bir Uluslararası topluluk kurmak için ırkçı öğreti ve uygulamaları önlemeye ve bunlarla savaşılmaya kararlı olarak,

Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından 1958'de kabul edilmiş olan Çalışma ve Meslek Ayrımcılığına İlişkin sözleşmeyi ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütünün 1960'da kabul ettiği Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşmeyi anımsayarak,

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Kaldırılması Birleşmiş Milletler Bildirgesinde yer alan ilkelere işlerlik kazandırmaya ve bu amaçla uygulama önlemlerinin ivedi benimsenmesini sağlamaya istekli olarak; aşağıdaki hükümlerde anlaşmıştır:

BÖLÜM I

Madde 1

1. Bu Sözleşmede "ırk ayrımcılığı" deyiimi, siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel alanda ya da toplum yaşamının başka bir alanında, insan hakları ve temel özgürlüklerin eşitlik temeli üzerinde tanınmasını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanmayı önlemek ya da zedelemek amaç ya da sonucuyla ırk, renk, soy ya da ulusal ya da etnik kökene dayalı herhangi bir ayırım, dışlama, kısıtlama ya da üstün tutma bulunma anlamına gelir.

2. Bu Sözleşme, Taraf bir Devletçe, uyruğu olanlarla olmayanlar arasında gözetilen ayrımlar, dışlamalar, sınırlamalar ya da üstün tutmalara uygulanmaz.

3. Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, Taraf Devletlerin belli bir uyrukluğa karşı ayırım gözetmemek koşuluyla, uyruklu, yurttaşlık ya da uyrukluğa alma konularında hükümler koymasına engel olması biçiminde yorumlanamaz.

4. İnsan hakları ve temel özgürlüklerden eşit yararlanabilmeleri için gerekli korunmaya gereksinme gösteren belli ırk grubu ya da etnik grup ya da bireylerin sadece yeterli gelişmesini sağlamak amacıyla alınabilecek özel önlemler, sonuç olarak ayrı ırk grupları için ayrı hakların tanınmasına yol açmaması ve amaçları gerçekleştirildikten sonra sürdürülmemesi koşuluyla ırk ayrımcılığı sayılmaz.

Madde 2

1. Taraf Devletler, ırk ayrımcılığını kınayarak tüm uygun yöntemlerle ve gecikmeksizin her biçimiyle ırk ayrımcılığını ortadan kaldırma ve tüm ırklar arasında anlayış gelişme yolunda bir politika izlemeyi üstlenir. Bu amaçla:

a. Taraf her Devlet, kişilere, kişi gruplarına karşı ırk ayrımcılığı eylem ve uygulamasına girişmemeyi ve ulusal ya da yerel tüm resmi makamların ve kamu kurumlarının bu yükümlülüğe uygun davranmasını sağlamayı üstlenir.

b. Taraf her Devlet, kişiler ya da örgütlerce ırk ayrımı yapılmasını arka çıkma, koruma ya da desteklemekten kaçınmayı yükümlenir.

c. Taraf her Devlet, hükümet politikasıyla ulusal ve yerel politikalarını gözden geçirmek ve nerede ırk ayrımcılığı yaratan ya da bunu sürdüren yasa ya da düzenlemeler varsa bunları değiştirmek, kaldırmak ya da hükümsüz kılmak üzere etkin önlemler alır.

d. Taraf her Devlet, tüm uygun yollarla, koşullar gerektiriyorsa yasa yoluyla kişiler, gruplar ya da örgütlerce ırk ayrımcılığı yapılmasını yasaklar ve sona erdirir.

e. Taraf her Devlet, gereğinde, bütünleştirici ve çok ırklı örgütlenme ve hareketleri ve ırklar arasındaki engelleri kaldırmak üzere benzeri girişimleri özendirir ve ırk ayırımına dayalı bölünmeyi güçlendirme eğilimindeki her girişimi caydırır.

2.Taraf Devletler, koşullar haklı gösterdiğinde, insan hakları ve temel özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanabilmelerini güvenceye almak amacıyla belli ırk gruplarının ya da gruplarının üyesi olan bireylerin yeterince gelişmesi ve korunmasını sağlamak üzere toplumsal, ekonomik, kültürel ve başka alanlarda özel ve somut önlemler alır. Bu önlemler, hiçbir durumda, alınma amaçları gerçekleştirildikten sonra ayrı ırk grupları için hak eşitsizliği ya da değişik hakların tanınması sonucu doğuramaz.

Madde 3

Taraf Devletler, ırk ayrımcılığını ve ırk ayrımcılığını kınayarak yargı yetkileri içinde bulunan ülkelerde bu nitelikteki tüm uygulamaları yasaklar ve kökten yok eder.

Madde 4

Taraf Devletler, belli bir ırkın ya da belli bir renk ya da etnik kökenden kişiler grubunun üstünlüğü düşünceleri ya da kuramları üzerine dayalı olan ya da herhangi bir biçimde ırk düşmanlığı ve ayrımcılığını haklı göstermeye ya da geliştirmeye kalkışan tüm propaganda ve tüm örgütlenmeleri kınar ve böyle bir ayrımcılığa yönelik tüm kışkırtma ya da eylemleri yok etmek için ivedi ve olumlu önlemler almayı ve bu amaçla, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde yer alan ülkeler ve bu Sözleşmenin 5. maddesinde açıkça öne sürülmüş olan haklara gereken saygıyı göstererek, başka önlemlerin yanısıra:

- a.İrk ayırımına dayalı üstünlük ya da düşmanlık temeline dayalı düşüncelerin yayılmasını, ırk ayrımcılığı kışkırtıcılığını ve herhangi bir ırkı ya da başka bir renk ya da etnik kökenden kişiler grubuna karşı şiddet eylemi ya da bu gibi eylem kışkırtıcılığına ve ırkçı etkinliklere para yardımı yanında herhangi bir yardım sağlamayı, yasalara göre cezayı gerektiren bir suç saydığını ilan eder;
- b.İrk ayrımcılığını geliştiren ya da kışkırtan örgütleri ve örgütlü ya da başka propaganda etkinliklerini yasa dışı ilan ederek yasaklar ve bu örgütlere ve etkinliklere katılmayı yasaya göre cezalandıracak bir suç sayar;
- c. Ulusal ya da yerel resmi makamların ya da kamu kuruluşlarının, ırk ayrımcılığını özendirmesine ya da kışkırtmasına izin vermez.

Madde 5

Bu Sözleşmenin 2. maddesinde konmuş olan temel yükümlülükler uyarınca Taraf Devletler, ırk ayrımcılığını her biçimiyle yasaklamayı ve kaldırmayı ve ırk, renk ya da ulusal ya da etnik köken ayrımı yapmaksızın, herkes için yasa önünde eşitlik sağlamayı ve öncelikle aşağıdaki hakları güvence altına almayı yükümlenir:

- a.Mahkemeler ve tüm öteki adli organlar önünde eşit davranılma hakkı;
- b.Kişi güvenliği hakkıyla ister resmi görevliler, ister bir birey, grup ya da kurumca işlensin şiddet eylemine ya da bedence zarara karşı Devletçe korunma hakkı;
- c. Siyasal haklar, özellikle genel ve eşit oy temeli üzerinde seçimlere katılma, seçme ve seçilme hakkı ve her düzeydeki kamu yönetiminde ve Hükümette görev alma ve eşit koşullarda kamu hizmetine girme hakkı;
- d.Öteki kişisel haklar, özellikle:
 - i. Bir Devletin sınırları içinde yer değiştirme ve oturma hakkı,
 - ii. Kendi ülkesi dahil bir ülkeden ayrılma ve ülkesine geri dönme hakkı,
 - iii. Vatandaşlık hakkı,

- iv. Evlenme ve seçme hakkı,
- v. Tek başına ya da başkalarıyla birlikte mülk edinme hakkı,
- vi. Miras hakkı,
- vii. Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü,
- viii. Görüş ve görüşünü açıklama özgürlüğü,
- ix. Barışçı toplanma ve dernek kurma hakkı,
- e. Ekonomik, toplumsal ve kültürel haklar, özellikle;
 - i. Çalışma, işini özgürce seçme, adil ve elverişli ücret hakkı,
 - ii. Sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkı,
 - iii. Konut edinme hakkı,
 - iv. Halk sağlığı, tıbbi bakım, toplumsal güvenlik ve toplumsal hizmet hakkı,
 - v. Eğitim görme ve yetişme hakkı,
 - vi. Kültürel etkinliklere eşit katılma hakkı,
 - vii. Taşıt, otel, lokanta, kahve, tiyatro ve park gibi kamunun kullanımına açık herhangi bir hizmet yerinden eşit yararlanma hakkı.

Madde 6

Taraf Devletler, yargı yetkileri içindeki herkese, bu Sözleşmeye aykırı olarak insan haklarını ve temel özgürlükleri çiğneyen herhangi bir ırk ayrımcılığı eylemine karşı, yetkili ulusal mahkemeleri ve öteki Devlet kuruluşları eliyle etkin korunma ve yargı yolu sağladığı gibi, bu mahkemelerden böyle bir ayrımcılık sonucu olarak uğradığı zararın adilce ve yeterince giderilmesini isteme hakkı sağlar.

Madde 7

Taraf Devletler, ırk ayrımcılığına yol açan önyargılarla savaşmak ve uluslar ve ırk ya da etnik gruplar arasında hoşgörü ve dostluğu geliştirmek, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Antlaşması, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Her Türlü Irk Ayrımcılığının Kaldırılması Birleşmiş Milletler Bildirgesinin amaç ve ilkelerini yaymak üzere özellikle öğretim, eğitim, kültür ve bildirişim alanlarında ivedi ve etkin önlemler benimsemeyi yükümlenir.

BÖLÜM II

Madde 8

1. Taraf Devletlerce kendi uyrukları arasından seçilen, ahlak nitelikleri yüksek ve yansızlığıyla tanınmış olan onsekiz uzmandan oluşmuş (bundan böyle Komite olarak anılacak olan) bir Irk Ayrımcılığını Kaldırma Komitesi kurulur. Kendi adlarına hizmet verecek olan bu uzmanların seçiminde, eşit bir coğrafi dağılımın sağlanması ve çeşitli uygarlık biçimleriyle ana hukuk sistemlerinin temsil edilebilmesi öngörülür.

2. Komite üyeleri, Taraf Devletlerce gösterilen adaylar listesinden gizli oyla seçilir. Taraf her Devlet, kendi vatandaşları arasından bir aday gösterebilir.

3. İlk seçim, bu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten altı ay sonra yapılır. Her seçim tarihinden en az üç ay önce, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Taraf Devletlere iki ay içinde adaylarını sunmaları çağrısında bulunan bir yazı gönderir. Genel Sekreter, bu yolla gösterilmiş tüm adayların, onları aday gösteren Taraf Devletleri de belirterek alfabetik bir listesini hazırlar ve bunu Taraf Devletlere sunar.

4. Komite üyelerinin seçimi Genel Sekreterin çağrısıyla Taraf Devletlerin Birleşmiş Milletler Merkezindeki toplantısında yapılır. Taraf Devletlerden üçte ikisinin yeter çoğunluğu

oluşturduğu bu toplantıda, en çok oyu alan ve hazır bulunan ve oy veren temsilcilerin oylarının salt çoğunluğunu sağlayan adaylar, Komiteye seçilmiş olur.

5.a. Komite üyeleri, dört yıllık bir süre için seçilir. Bununla birlikte, ilk seçimde seçilmiş olan, üyelere dokuzunun süresi iki yılın bitiminde sona erer. İlk seçimden hemen sonra bu dokuz üye, Komite Başkanı tarafından ad çekmeyle belirlenir.

b.Boşalan bir üyeliği doldurmak için, uzmanı Komite üyesi olarak görev yapamayan Taraf Devlet, Komitenin onayına bağlı olmak üzere kendi vatandaşları arasından bir başka uzman atar.

6.Komite üyeleri görevlerini yerine getirirken giderlerinden Taraf Devletler sorumludur.

Madde 9

1.Taraf Devletler, benimsemiş oldukları ve bu Sözleşmenin hükümlerine işlerlik kazandıran yasal, yargısal, yönetsel ve öteki önlemler konusunda, Komite tarafından incelenmek üzere;

a.İlgili Devlet için Sözleşmenin yürürlüğe girişinden sonraki bir yıl içinde, ve

b.Bundan sonra her iki yılda bir ve Komite istediğinde, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bir rapor sunmayı üstlenir. Komite, Taraf Devletlerden başka bilgileri de isteyebilir.

2.Komite, her yıl Genel Sekreter aracılığıyla etkinlikleri konusunda Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna rapor sunar ve Taraf Devletlerden alınan rapor ve bilgilerin incelenmesine dayalı önerilerde ve genel tavsiyelerde bulunabilir. Bu öneriler ve tavsiyeler, Taraf Devletlerin – varsa- görüşleriyle birlikte Genel Kurula bir rapor olarak sunulur.

Madde 10

1.Komite, kendi çalışma kurallarını belirler.

2.Komite, görevlilerini iki yıllık bir süre için seçer.

3.Komitenin sekreterlik hizmetleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından sağlanır.

4.Komite toplantıları normal olarak Birleşmiş Milletler Merkezinde yapılır.

Madde 11

1.Bir Taraf Devlet, bir başka Taraf Devletin bu Sözleşmesinin hükümlerine işlerlik kazandırmadığını görürse, konuyu komitenin dikkatine sunabilir. Bunun üzerine Komite, bu duyuruyu ilgili Taraf Devlete iletir. Duyuruyu alan Devlet, üç ay içinde Komiteye, konuyu açığa kavuşturan ve –varsa- başvurduğu yargı yolunu belirten yazılı bir açıklama ya da bildirimde bulunur.

2.Konu, ilgili görüşmelerle ya da taraflara açık başka bir yöntemle ilk duyurunun alıcı Devlet tarafından alınmasından sonraki altı ay içinde ilgili Taraf Devletlerin her ikisinin de yeterli bulacağı bir sonuca bağlanamazsa Devletlerden herbiri, Komiteye ve öteki Devletlere bildirimde bulunarak konuyu yeniden Komiteye götürebilir.

3.Komite, bu maddenin 2. fıkrası uyarınca kendisine iletilen bir konuyu, Uluslararası hukukun genel olarak benimsenmiş ilkelerine göre tüm iç yargı yollarının elden geldiğince kullanıldığı kanısına vardıldıktan sonra ele alır. Yargı yollarını uygulamanın makul olmayan bir ölçüde geciktirildiği durumlarda bu bir kural değildir.

4.Komite, kendisine iletilen bir konuda, başka ilgili bilgileri sağlamak amacıyla ilgili Taraf Devletlere çağrıda bulunabilir.

5.Bu maddeye göre ortaya çıkan herhangi bir konu Komite tarafından incelenirken, ilgili Taraf Devletler, konunun incelenmesi sırasında, oy hakkı olmaksızın komitenin çalışmalarına katılmak üzere bir temsilci göndermeye yetkilidir.

Madde 12

1.a. Komite gerekli gördüğü tüm bilgileri sağlayıp derledikten sonra, salt bu amaçla; Komite üyesi olabileceği gibi, Komite dışından da seçilebilecek beş kişilik (bundan böyle Komisyon olarak anılacak olan) bir Uzlaştırma Komisyonu oluşturur. Komite üyeleri anlaşmazlığa taraf olanların görüş birliğiyle kurulur ve bu Sözleşmeye saygı temeli üzerinde konunun dostça bir çözüme bağlanması amacıyla ilgili Devletlere arabuluculuk yapar.

b. Anlaşmazlığa Taraf Devletler, üç ay içinde Komisyon üyelerinin tümü ya da bir bölümü üzerinde uzlaşmaya varamazlarsa, anlaşmazlığa taraf Devletlerin üzerinde uzlaşmadığı Komisyon üyeleri yerine, Komite tarafından ve kendi içinden gizli oyla ve üçte iki çoğunlukla üye seçilir.

2.Komisyon üyeleri, kendi adlarına görev yapar. Anlaşmazlığa taraf Devletlerin ya da bu Sözleşmeye Taraf olmayan bir Devletin vatandaşı olamazlar.

3.Komisyon kendi Başkanını seçer ve kendi çalışma kurallarını belirler.

4.Komisyonun toplantıları olağan olarak Birleşmiş Milletler Merkezinde ya da kendisince belirlenecek başka uygun bir yerde yapılır.

5.Bu Sözleşmenin 10. maddesinin 3. fıkrası uyarınca sağlanan Sekreterlik hizmeti, Taraf Devletler arasındaki bir anlaşmazlık sonucu Komisyon kurulduğunda bu Komisyona da sunulur.

6.Anlaşmazlığa taraf Devletler, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince yapılacak tahminlere göre komisyon üyelerinin tüm giderlerini eşit olarak paylaşır.

7.Genel Sekreter, bu maddenin 6. fıkrası uyarınca anlaşmazlığa taraf Devletlerce ödenmesinden önce, gerektiğinde, Komisyon üyelerinin giderlerini karşılamaya yetkilidir.

8.Komite tarafından sağlanan ve derlenen bilgiler, Komisyona sunulur ve Komisyon ilgili Devletlerden konuyla ilgili başka bilgileri vermelerini de isteyebilir.

Madde 13

1.Komisyon konuyu enine boyuna inceledikten sonra, taraflar arasındaki soruna ilişkin tüm olaylara dayalı bulgulara yer veren ve anlaşmazlığın dostça çözümünü için uygun bulabileceği tavsiyeleri içeren bir rapor hazırlayarak Komite Başkanına sunar.

2.Komite Başkanı, Komisyon raporunu anlaşmazlığa taraf Devletlerin herbirine duyurur. Bu Devletler, üç ay içinde, Komisyon raporunun içerdiği tavsiyeleri kabul edip etmediklerini Komite Başkanına bildirirler.

3.Bu maddenin 2. fıkrasında öngörülen süreden sonra, Komite Başkanı, Komisyon raporunu ve ilgili Taraf Devletlerin bildirimlerini bu Sözleşmeye Taraf öteki Devletlere duyurur.

Madde 14

1.Bir Taraf Devlet, herhangi bir alanda Komitenin, kendi yargı yetkisi içindeki bireylerden ya da birey gruplarından bu Sözleşmede tanınan haklarından herhangi birinin bu Taraf Devletçe çiğnendiğini ileri süren duyurular alma ve inceleme yetkisini tanıdığını bildirebilir. Komite,

böyle bir bildirimde bulunmamış olan bir Taraf Devlete ilişkin herhangi bir duyuruyu kabul etmez.

2.Bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen bir bildirimde bulunmuş olan bir Taraf Devlet, yargı yetkisi içinde bu Sözleşmede öne sürülen haklarından herhangi birinin çiğnediğini ileri süren ve öteki yerel yargı yollarının tümünü kullanmış olan bireylerden ya da birey gruplarından dilekçeler almaya ve incelemeye yetkili olmak üzere kendi ulusal hukuk düzeni içinde bir organ kurabilir ya da gösterebilir.

3.Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca yapılan bildirimle bu maddenin 2. fıkrası uyarınca kurulan ya da gösterilen organın adı, ilgili Taraf Devletçe Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine verilir. Genel Sekreter, bunların örneklerini öteki Taraf Devletlere gönderir. Yapılan bir bildirim Genel Sekretere bildirilerek herhangi bir anda geri alınabilir, ancak bildirim geri alınması, Komitenin ele aldığı duyuruların incelenmesini önlemez.

4.Bu maddenin 2. fıkrası uyarınca kurulmuş ya da gösterilmiş organ tarafından bir dilekçeler kütüğü tutulur. Bu kütüğün onaylı örnekleri, içeriği gizli kalmak üzere, her yıl uygun yollardan Genel Sekretere gönderilir.

5.Bu maddenin 2. Fıkrası uyarınca kurulmuş ya da gösterilmiş organdan sonuç alamaması durumunda, dilekçe sahibinin konuyu altı ay içinde Komiteye duyurma hakkı vardır.

6.a. Komite, kendisine verilen herhangi bir duyuruyu, gizli olarak, bu Sözleşmenin herhangi bir hükmünü çiğnediğini ileri sürülen Taraf Devletin dikkatine sunar, ancak ilgili bireylerin ya da birey gruplarının kimlikleri kendi açık olurları alınmaksızın açıklanamaz. Komite, imzasız duyuruları kabul etmez.

b. Duyuruyu alan Devlet, üç ay içinde Komiteye, konuyu açığa kavuşturan ve -varsa- uyguladığı yargı yolunu belirten yazılı açıklamalar ya da bildirimlerde bulunur.

7.a. Komite, ilgili Taraf Devlet ve dilekçe sahibinin sağladığı tüm bilgilerin ışığında duyuruları inceler. Komite, dilekçe sahibinin tüm iç yargı yollarının tümünü kullanmış olduğu kanısına varmadıkça herhangi bir duyuruyu incelemeyebilir. Bununla birlikte, yargı yollarına başvurunun akılcı olmayan bir ölçüde geciktirildiği durumlarda bu bir kural değildir.

b. Komite, -varsa- önerilerini ve tavsiyelerini ilgili taraf Devlete ve dilekçe sahibine bildirir.

8.Komite yıllık raporunda, bu duyuruların bir özetiyle uygun gördüğünde, ilgili Taraf Devletlerin yaptığı açıklama ve bildirimlerle kendi öneri ve tavsiyelerinin bir özetine de yer verir.

9.Komite, ancak bu Sözleşmeye Taraf en az on devletin bu maddenin 1. fıkrası uyarınca yapacağı bildirimlerle kendini bağlı sayması üzerine, bu maddede öngörülen görevleri yerine getirmeye yetkilidir.

Madde 15

1.14 Aralık 1960 tarihli Genel Kurul Kararının içerdiği Sömürge ülkelere ve Halklarına Bağımsızlık Tanıma Bildirgesinin amaçları gerçekleşene kadar, bu Sözleşmenin hükümleri, başka Uluslararası belgeler ya da Birleşmiş Milletler ya da uzmanlık kuruluşları tarafından bu halklara tanınmış olan dilekçe hakkını hiçbir biçimde sınırlamaz.

2.a. Bu Sözleşmenin 8. maddesinin 1. fıkrasına göre kurulmuş olan Komite, bu Sözleşmenin ilke ve amaçlarıyla doğrudan ilgili konuları ele alan Birleşmiş Milletler organlarından, Vesayet Altında Bulunan ve Kendini Yönetmeyen ülkelerin ya da 1514 (XV) sayılı Genel Kurul Kararının uygulandığı tüm öteki ülkelerin haklarından alınan ve bu Sözleşmenin kapsamına girdiği gibi bu organlar önünde bulunan konulara ilişkin dilekçeleri incelemeleri

sırasında dilekçe örnekleri alır ve bu organlara bu dilekçeler üzerindeki görüş ve tavsiyelerini bildirir.

b. Komite, Birleşmiş Milletlerin yetkili organlarından, bu fıkranın (a) bendinde sözü geçen ülkelerdeki yönetici otoriteler tarafından uygulanan ve bu Sözleşmenin ilke ve amaçlarıyla doğrudan ilgili olan yasama, yargı ve yönetim önlemleriyle öteki önlemlere ilişkin raporların örneklerini alır ve bu organlara görüş bildirerek tavsiyelerde bulunur.

3.Komite, Genel Kurula sunduğu raporunda Birleşmiş milletler organlarından aldığı dilekçe ve raporların bir özetiyle bu dilekçe ve raporlara ilişkin kendi görüş ve tavsiyelerine de yer verir.

4.Komite, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden bu Sözleşmenin amaçlarıyla ilgili olan ve bu maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde sözü geçen ülkelere ilişkin olarak elinde bulunan her türlü bilgiyi ister.

Madde 16

Bu Sözleşmenin, anlaşmazlık ve şikayetlerin sonuca bağlanmasına ilişkin hükümleri, Birleşmiş Milletler ve uzmanlık kuruluşlarının kuruluş belgelerinde ya da onlarca kabul edilmiş sözleşmelerde öngörülen ve ayrımcılık konusundaki anlaşmazlık ve şikayetleri çözüme bağlamayı amaçlayan öteki işlemleri zedelemeyen uygulanır ve Taraf Devletleri, bir anlaşmazlığı çözmek üzere aralarında yürürlükte olan genel ya da özel Uluslararası sözleşmeler uyarınca başka işlemlere başvurmadan alıkoymaz.

BÖLÜM III

Madde 17

1.Bu Sözleşme, Birleşmiş Milletlerin ya da uzmanlık kuruluşlarının üyesi herhangi bir Devletin, Uluslararası Adalet Divanı Statüsüne Taraf herhangi bir Devletin ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca bu Sözleşmeye taraf olmaya çağrılmış olan herhangi bir başka Devletin imzasına açıktır.

2.Bu Sözleşme onaya bağlıdır. Onay belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine verilir.

Madde 18

1.Bu Sözleşme, 17. maddesinin 1. fıkrasında anılan herhangi bir Devletin katılmasına açıktır.

2.Katılma, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bir katılma belgesinin verilmesiyle olur.

Madde 19

1.Bu Sözleşme, yirmiyedinci onay belgesi ya da katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine veriliş tarihinden sonraki otuzuncu gün yürürlüğe girer.

2.Yirmiyedinci onay belgesi ya da katılma belgesinin verilişinden sonra bu Sözleşmeyi onaylayan ya da ona katılan her Devlet için bu Sözleşme, kendi onay belgesi ya da katılma belgesini verdiği tarihten sonraki otuzuncu gün yürürlük kazanır.

Madde 20

1.Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, onay ya da katılma sırasında Devletler tarafından konulan çekinceleri alır ve bu Sözleşmeye Taraf olan ya da olabilecek tüm Devletlere iletir. Bu çekinceye karşı çıkan herhangi bir Devlet, sözügeçen duyuru tarihinden başlayarak doksan günlük bir süre içinde, Genel Sekretere bunu kabul etmediğini bildirir.

2.Bu Sözleşmenin içerik ve amacıyla bağdaşmaz bir çekince konulamaz. Bu Sözleşmeye kurulan organlardan herhangi birinin işlemlerini engelleme sonucu doğacak bir çekinceye izin verilemez. Bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin en az üçte ikisinin karşı çıktığı bir çekince, Sözleşmeyle bağdaşmaz ve engelleyici sayılır.

3.Bu çekinceler, bu amaçla Genel Sekretere yapılacak bir bildirimle herhangi bir tarihte geri alınabilir. Bu bildirimler alındığı tarihte hüküm kazanır.

Madde 21

Taraf bir Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yazılı bir bildirimde bulunarak bu Sözleşmeyi yürürlükten kaldırabilir. Sözleşmenin yürürlükten kaldırılması, bu bildirimde Genel Sekreterce alınış tarihinden bir yıl sonra hüküm kazanır.

Madde 22

İki ya da daha çok Devlet arasında bu Sözleşmenin yorumlanması ve uygulanması bakımından doğan ve görüşmelerle ya da bu Sözleşmede açıkça öngörülmuş işlemlerle çözüme bağlanamayan herhangi bir anlaşmazlık, taraflar bir başka çözüm yolunda uzlaşamazlarsa, bu anlaşmazlığın taraflarından herhangi birinin isteği üzerine, karar için Uluslararası Adalet Divanına sunulur.

Madde 23

1. Herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bir bildirimle herhangi bir anda bu Sözleşmenin değiştirilmesini isteyebilir.

2. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu istek konusunda –varsa- yapılacak işlemler kararlaştırılır.

Madde 24

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmenin 17. maddesinin 1. fıkrasında değinilen tüm Devletlere;

- a. 17 ve 18. maddelere göre olan imza, onay ve katılmaları;
- b. 19. madde uyarınca bu sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihini;
- c. 14, 20 ve 23. maddelere göre alınan duyuru ve bildirimleri, ve
- d. 21. maddeye göre yapılan bozma bildirimlerini bildirir.

Madde 25

Çince, İngilizce, Fransızca, İspanyolca ve Rusça metinleri aynı ölçüde özgün olan bu Sözleşme Birleşmiş Milletler arşivine konur.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşmenin onaylı birer örneğini, bu Sözleşmenin 17. maddesinin 1. fıkrasında adı geçen gruplara giren tüm Devletlere gönderir.